

Samodzielna Pracownia Pielęgniarstwa Ginekologiczno – Położniczego¹
Akademia Medyczna w Gdańsku, Katedra Pielęgniarstwa
Medical University of Gdańsk, Chair of Nursing Profession Laboratory of Midwives,
Akademia Medyczna w Gdańsku, Klinika Położnictwa²
Employed at: Medical University of Gdańsk, Departament
of Obstetrics Medical University of Gdańsk,

BOGUMIŁA KIEŁBRATOWSKA¹, KRZYSZTOF PREIS²

Fatherhood as a maturation phase in the man's life

Ojcostwo jako faza dojrzewania w życiu mężczyzny

Czas oczekiwania na dziecko jest dla każdej matki i każdego ojca czasem przemian psychologicznych. Młodzi rodzice dojrzewają do ról rodzicielskich. Następuje intensywny czas budowania i umacniania więzi między partnerami a także między rodzicami i dzieckiem. Jest to proces ciągły, wymagający pewnej wiedzy. Wiedza ta jest niezbędna szczególnie w czasie oczekiwania na dziecko.

Oczywiście w tym okresie bardziej zwraca się uwagę na kobietę. Dobre relacje z żoną i dzieckiem przed porodem zwiększają dbałość o żonę i dziecko. Kształtują nową rolę rodzica. Szczęściu i radości z narodzin dziecka mogą towarzyszyć w pierwszych tygodniach, a nawet miesiącach momenty zdenerwowania, rozdrażnienia, niepewności czy bezradności - jest to sytuacja normalna. Uczenie się ról rodzicielskich, łączenie ich z rolą żony czy męża, z rolami zawodowymi i społecznymi jest zadaniem niełatwym

W poprzednich latach rola ojca w okresie okołoporodowym była bardzo ograniczona. Ojcowie nie uczestniczyli w kursach „Szkoly Rodzenia” i nie asystowali przy narodzinach swego dziecka. Ojciec zazwyczaj mógł obejrzeć dziecko, co najwyżej przez szybkę oddziału noworodkowego. Dziecko pokazywano mu ubrane, z dużej odległości.

Obecność przy porodzie mężczyzny jest krokiem rozwojowym społeczeństwa. Daje to mężczyźnie zakres przeżyć, o których przyszli ojcowie przed porodem nie mogli sobie nawet wyobrazić. Stwarza możliwość spotkania się z innymi ojcami, przechodzącymi te same fazy, mającymi możliwość modyfikacji uprzedzeń, związanych z porodem.

Mężczyźni są nastawieni na poznawanie. Przychodząc do Szkoły Rodzenia, przychodzą po wiedzę:

- co to jest normalna ciąża, poród,
- kiedy rozpoczyna się poród, jak można pomóc partnerce,
- jak będą mogli spełnić potrzeby partnerki,
- czy to co się dzieje z partnerką w ciąży i będzie się działo w czasie porodu jest normalne,
- jak będą wyglądały procedury medyczne związane z dzieckiem po urodzeniu, chcą poznać obowiązujące standardy,
- chcą wiedzieć, jaka jest obsługa w oddziałach położniczych, na salach porodowych, na co mogą liczyć.

Często nadzieje rozbudzone w Szkole Rodzenia na możliwość spełnienia potrzeb są rozbieżne z rzeczywistością, a mężczyźni chcą wiedzieć, jaka jest realność spełnienia ich potrzeb. Przychodzą oni do Szkoły Rodzenia po to, żeby skonfrontować się z własnymi emocjami. Przeżywają różne odcienie lęku, m.in.:

- ciekawość, pewnego rodzaju emocje, które wywołują chęć bycia bliżej tych wydarzeń, bliżej swojej partnerki i dziecka,
- osaczenie przez „rzeczywistość pieluch”,
- zmierzenie się z wartościami, jak być dobrym ojcem, mężem, osobą, która w nowej sytuacji rodzinnej ciągle się rozwija.

Proces bycia w nieustającym rozwoju powoduje, że relacje małżeńskie ewoluują. Z jakich procesów należy zdawać sobie sprawę, aby nie zaprzepaścić oczekiwań, o co powinniśmy zadbać podczas przygotowywania mężczyzn do porodu:

- mężczyźni na początku są nieświadomi swojego niewielkiego przygotowania wobec zbliżających się wydarzeń, które polegają na tym, że nie wiedzą czego mają się nauczyć, z kim powinni się spotkać, aby tę wiedzę uzyskać,
- kolejnym etapem przychodzenia na spotkania do Szkoły Rodzenia jest uświadomienie sobie braku wiedzy na tematy związane z porodem, rozwojem dziecka, karmieniem, gdyż w toku pewnej liczby spotkań dowiadują się, czego powinni się nauczyć, że emocje, które przeżywają dotyczą większości młodych ojców,
- w dalszym etapie przechodzą stan świadomego przygotowania, czują się pewniej w nowej roli, swoje lęki nazwali, wypowiedzieli, skonfrontowali z innymi,
- na końcu przeżywają stan nieświadomego przygotowania, wytworzenia pewności siebie jako ojca, po prostu stosują zdobyte umiejętności w działaniu (przytulają, automatycznie masują bolące miejsca itp.).

Przebieg procesu uczenia się, oddziaływań między partnerami jest procesem długotrwałym, odbywającym się poprzez interakcje w formie warsztatowej na spotkaniach w Szkole Rodzenia. Mężczyźni dobrze odnajdują się w roli rodzicielskiej. Wartość rodziny dla nich jest ponad wszystko. Mężczyźni zgłaszający się ze swoimi potrzebami powinni być uszanowani, a nie ośmieszani. Położne prowadzące spotkania nie są nauczycielkami lecz towarzyszą w ich rozwoju.

Dojrzewanie do ojcostwa jest fazą rozwojową w życiu mężczyzny. Na tę fazę życia mężczyzny mają wpływ następujące czynniki:

- relacje z rodzicami w domu rodzinnym a szczególnie wzór matki,
- relacje z partnerką – matką mającego się narodzić dziecka,
- sytuacja życiowa,
- dojrzałość emocjonalna,
- poczucie odpowiedzialności za rodzinę,
- lęk przed wejściem w nową rolę ojca.

Czasem trudna sytuacja życiowa (finansowa, zawodowa, rodzinna, mieszkaniowa) może być przyczyną chwiejności emocjonalnej mężczyzny, która utrudni proces dojrzewania do ojcostwa. Bardzo istotną rolę odgrywa wspierająca postawa partnerki, która ma decydujące znaczenie dla rozwoju pozytywnej postawy mężczyzny wobec ojcostwa.

W mężczyźni obecni przy swoim dziecku od chwili poczęcia, przez czas jego wzrastania w łonie matki, do trudnego dla dziecka czasu rodzenia, rozwijają się i potęgują uczucia ojcowskie tak, że z radością bierze czynny udział w jego pielęgnacji, wychowaniu.

Kontakt z dzieckiem przed narodzeniem poprzez dialog, śpiewanie mu, dotyk poprzez brzuch, kołysanie go rytmicznymi ruchami ciała matki są formami kontaktu z dzieckiem, które korzystnie wpływają na cały jego rozwój. Stymulacja prenatalna ma również znaczenie dla rozwoju małżeństwa i rodziny. Każdy z rodziców ma inne wzorce matki i ojca, inne oczekiwania wobec partnerki, partnera jako rodzica, różne poglądy na wychowanie dziecka.

Traktowanie dziecka od początku, jako członka rodziny, rozmowy partnerów o uczuciach, niepokojach i obserwacjach związanych z dzieckiem, sprzyjają pozytywnemu nastawieniu wobec nowej sytuacji życiowej, ról rodzicielskich i wzmacniają więź małżeńską.

PIŚMIENNICTWO

1. Balaskas J.: Poród aktywny. Nowe spojrzenie na naturalny sposób rodzenia, Niezależna Oficyna Wydawnicza Warszawa 1997
2. Bullinger H.: Mężczyzna czy ojciec? Niezależna Oficyna Wydawnicza Warszawa 1997

3. Fijałkowski W.: W Szkole Rodzenia. Odkrywanie radości rodzicielstwa, Wyd. Med. MAK med. Gdańsk 1996
4. Fijałkowskiego W.: pod red. Poród naturalny po przygotowaniu w Szkole Rodzenia - PZWL Warszawa 1974
5. Kornas – Biela D.: Wokół początku życia ludzkiego Wyd. NASZA KSIĘGARNIA Warszawa 1995
6. Krupa M.: Jesteś całym moim światem. O ciąży, porodzie i małym dziecku Res Publica Press W-wa 1997
7. Materiały pokonferencyjne: Edukacja przedporodowa, IMiDz Warszawa 2003

STRESZCZENIE

Czas oczekiwania na dziecko jest dla przyszłych ojców czasem niepokoju i lęków. Ojcowie również potrzebują oswojenia z wydarzeniami związanymi z narodzinami dziecka. Mężczyźni przychodzą do Szkoły Rodzenia aby skonfrontować się z własnymi emocjami. Między partnerami następuje intensywny czas budowania i umacniania więzi.

SUMMARY

The waiting time for a baby is a period of anxiety and uneasiness for expectant fathers. Furthermore, fathers need to get acquainted with the events connected with arrival of a child. Men participate in childbirth classes in order make their own spiritual, psychological, and emotional preparations. It is an intensive time for building and strengthening ties and relations between the partners.